

Debreczen

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József kir. herceg-u. 1. - Tel. 7-89.

Politikai napilap

Egyes szám ára: 1500 korona
Előfizetési ár egy hóra 35,000 Ft

Nyílt levél Nagy Vincéhez

Képviselő ur, ön — jól tudjuk — nagy utat tett meg erdélyi működésén — melyről lehetne egyet-mást eszegegni — és a Károlyi-féle belügyminiszterségen keresztül, egészen a nemzetgyűlésig; székig, ahol is Debrecen szab. kir. város III. kerületének jól felfogott érdekeit kellene képviselnie, nagy körültekintéssel.

Nagy út volt ez, képviselő ur — színekben dus, változatokban gazdag, sőt nagyon is gazdagon változatos — s oly gyorsan lett megtéve, oly rövid idő alatt, hogy önnek éppen elég oka lenne nyugodtan élvezni az élet szépségeit, csöndes és derűs honatyai működést kifejtve esetenként elmondani az obligát igent vagy nemet, az ugynevezett szavazások alkalmával.

De ön fárasztja magát: harcol, támad, védekezik, képzelt sebeket oszt, kitanít, magyaráz, egy szóval elvígáztat, illetve elvégeztet; véli mindazt, amit mai napság egy aktív politikustól megkövetelnek.

Hiszen szép dolog a politika, képviselő ur — gyönyörű hajtása társadalmunknak — csak módjával kell élni vele, mint minden más egyébvel.

Ha már ön minden áron szónoki képességeivel, nagyszerű mondat-szerkezeteivel, ötletes támadásaival, a parlamentarizmus legmagasabb színvonalát is felülmúló eszelvéseivel, — melyek finomabbak, mint egy közéleti olasz törpenge — akarja gyönyörködtetni; politikáért élő-haló közönségünket, akkor beszéljen ön a gyermekhalandóságról, a tüdővészről, a feminizmusról, bármiről beszéljen képviselő ur, csak a megszállott területekről ne, főleg pedig Erdélyről.

Hiszen ön ismeri Erdélyt és Erdély is ismeri önt, az embereknek pedig időt kell engedni a felejtéshez; a memoriának legalább 10 esztendő kell ahhoz, hogy ne emlékezzen annyira élénken, megtörtént olyan dolgokra, amilyenek például önnel voltak meg kincses Kolozsváron, — 1818-ban.

Mondják, hogy a politikának édes testvére a szerénységtelenség, okos politikus azonban mértéket tart ebben is, a józan ész és a magyar parlamentarizmus tradíció; ösztönzik erre, mert hát, amit meg lehet tenni Bukarestben, Belgrádban és a szeptanamak kiváló akadémiaján, a prágai parlamentben, azt nem muszáj okvetlenül megtenni Budapesten.

Képviselő ur, ön eddigi pályáján Talleryand-i következetességről tett tanúságot, melynek legsarkalatosabb tanítása a következő elmés mondás: „Az embernek a nyelve arra való, hogy a gondolatait takarja vele“.

Ön ezt a szerepet mindeddig nagyszerűen átérezte és követte, csak a legutóbbi napokban esett ki a felett és testéhez kiválóan szabott pózból és tette ezt pont Debreczenben, képviselői székvárosában, ahol ön szerint talán bármit el lehet mondani, miszerintünk azonban jól meg kell rágni a szót, pláne, ha a tiszteletére tere rendezett banketten beszél az ember, még hozzá képviselői minőségben.

Mert ön, képviselő ur, azon az emlékeztetés banketten, mint azt felhivatalos lapjából kissé késve olvassuk, a következőket mondotta:

„Az elszakított területeken érvényben levő adórendszerek mind igazságosabbak a miénkénél és valóságosabban imába kell foglalni, hogy ne legyen, ne lehessen népszavazás elsa-

kitott területeken addig, míg a demokrácia nem jut uralomra Csonka-magyarországon, mert a mai nyomorunkban nem tünhetünk fel a trianoni határokon túl; testvéreink előtt a kánaán földjének“.

Brávó, képviselő ur, teirhatatlanul sikerült körmondat volt ez az ön szájából. Tehát ön népszavazást képzelt el a megszállott területeken, — persze román, cseh és szerb szuronyok védnöksége alatt s mindezt majd csak akkor, mikor az önök áhított, utólréhetetlen s direkt hálakönyveket a szembe varázsoló demokráciája bekövetkezik Csonka-magyarországon. Taps, taps a képviselő urnak és köszönet, hogy végre már itt is kimutatta egyszer őszinte érzelmeit. Tehát népszavazás és nem leszámolás, nagyvenczi de-

mokrácia és nem rend s mindezekért a vívmányokért imákat mondani, — zsolozsmákat énekelni az erdélyi, bánási, felvidéki, nyugatmagyarországi házakban és templomokban, könyörögni az Uristenhez, hogy — vagy Nagy Vince és társai, vagy senki, mert nagyvenczék nélkül sohasem lesz Kánaán itt és Nagy-magyarország.

Nem gondolja képviselő ur, hogy a politikával járó szerénységtelenségnek kissé túlzott igénybevétele volt ez a hamisítatlan nagyvenc; körmondat, nem gondolja képviselő ur, hogy 1918 óta csak hét esztendő telt el s ez kevés idő ahhoz, hogy az emberek felejtessenek, különösen Erdélyben. Nem volna jobb, pár esztendőig felhagyni a harcos politikával? Ugy hisszük, igen! (E.)

Dr. Geszti Józsefnét a szanatórium igazgató főorvosának feleségét fényes nappal kirabolták a Nagyerdőn

A tettes megelőző nap egy másik urnőt is megtámadott -- Rendkívül vakmerő módon garázdálkodott a rabló -- Megfenyegette egyik üldözőjét -- Geszti Józsefnétől ridikült, ezüst cigarettatárcát, lornyettet, 600 ezer koronát rabolt el

A Nagyerdőn a klinika és az Augusztá-sanatórium közötti uton — amelyen állandóan sok ember szokott járni — páratlanul vakmerő rablás történt. Tegnap délelőtt 10 órakor dr. Geszti Józsefné Margit orvosnő, — dr. Geszti Józsefné, az Augusztá-sanatórium igazgató főorvosának felesége hűgával Szöllősy Ilonka budapesti urleánnyal, aki Gesztiéknél vendégségben van, a szanatóriumból befelé indultak a városba. Az urleány elkísérte testvérét. Amint az erdei uton haladtak, az utszélen egy bokor el volt törve, ezt Szöllősy Ilonka kezével megfogta és eközben hátra pillantott. Az ut legközelebbi kanyarulatánál észrevett egy micisapkás barna, rongvosruhájú embert, aki a fák között állt. Amint tovább haladt a két urnő, egy perc múlva megtörtént a rablás. Ez a csavargó teljesen zajtalanul lozódzott utánuk, mezitláb lévén, zajt a fűben egyáltalán nem okozott, s amikor a Gesztié mögé ért, lehajolt s hirtelen nagygyóval kirántotta a kezéből fekete lakk-ridikültjét és elfutott.

Gesztié nem vesztette el lélek-jelenlétét, pillanatok alatt tisztában volt a helyzettel, utána iramodott a rablónak. Jóideig futott utána, miközben segítségért kiáltozott abban a reményben, hogy az egyetemmel közelben dolgozó munkások segítségére sietnek. Meg is hallot-

ták a kiáltást és futottak is többen a kiáltó segítségére, azonban a rablónak sikerült elmenekülnie. A munkások az első pillanatban másik uton futottak a szanatórium felé.

Az az érdekes eset történt ugyanis, hogy Tóth Pál munkavezetőtől egy szavaru, csinos leány néhány perccel előbb érdeklődött a Csetete-kertbe vezető ut felől. Igen kis idő múlva hallatszottak a segítségkiáltások:

— Jajj! Jajj! Segítsé! Emberek! Segítsé!

Tóth munkavezető azt hitte, — hogy valaki megtámadta a leányt, akivel az előbb beszélt s ez kiált segítségért. Major József napszám lapátot ragadott és még 4 másik munkással utána rohantak a leánynak, hogy kiszabadítsák szorongatott helyzetéből s csak mikor jó darabon beértek a sűrűbe, akkor vették észre, hogy két fehérruhás nő jut a volt Szalvátor barakkok felé a bokrok között. Ekkor vették észre, hogy nem az előbbi leány kiáltozott, hanem dr. Gesztié.

Még ők is üldözték mind az öten egy darabig a mezitlábás rablót, — azonban annak sikerült a sűrű erdőben a barakkok felé elmenekülni.

Gesztié munkatársunknak elmondta a történeteket: — Délelőtt 10 órakor gyanútlanul beszélgetve mentek hűgával a város felé vezető uton. Nem messzi attól a helytől,

ahol a rablómerénylét történt, egy kis pásztor gyerek feküdt. Mással nem találkoztak ezen az uton, amelyen különben mindig szokott egy-két ember járni. Talán kétharmad részét tették meg annak az utnak, amely az Augusztá-sanatórium és a klinika között húzódik, amikor hűga észrevette, hogy egy csavargó külsejű ember áll nem messzire tőlük a bokrok között. A ridikül fekete-lakk, belül barnás-sárga bőrrrel van bélelve, monogramm nincs rajta. Egy ezüst női cigarettatárcát volt benne, amelybe bele volt véve ez a név: Margit. Ezenkívül egy ezüst lornyot, tula ezüstmű és 1 drb 500 ezer, 1 százezer koronás bankjegy és 50—60 ezer korona aranypénz. Volt még benne zsebkezdő és egy számla dr. Geszti József névre.

Azt is megfigyelték, hogy ennek a csavargónak a nadrágja, amely sötétzsinű katonaposztóból készült, alul a lábszáránál össze volt valamivel kötve.

Az Augusztá-sanatóriumban van alkalmazásban Mónus András madracz-készítő, — aki elmondta, munkatársunknak, hogy ezt a rablót már a megelőző estén látta. — Egy urnő járt a szanatóriumban betegét látogatni s közben az erdőbe mentek a szanatórium mögé sétálni. A csavargó őt is megtámadta, azonban segítségkiáltására Mónus odarohant, mire ez az ember

elfutott. Eldőzte, de nem sikerült el fognia. A csavargó 30-35 év körüli barna-bajuszu, barna hajú, hosszúságú becsattartott, mezillás ember, rossz régi katonaruha volt rajta. Mig ott kérdezte ezt az uriaszonyt, hogy mi a baj, miért kiáltozott, a fák között megint feltűnt az uriaszony támadója, aki megfenyegette Mónust:

— Megállj, majd adok én neked!

Most sem sikerült azonban elfogni ezt az embert, aki a szanatórium bejárata felé futott és még volt bátorsága a kapustól megkérdezni, hogy ki az a legény, aki őt az imént üldözte.

Este 9 óra körül is látták csütörtökön a szanatórium körül ólálkodni.

ni. A szanatórium körül hárman is üldözöttek, valóságos hajtvadászatot tartottak, azonban nem sikerült nyomra akadni, olyan ügyesen tudott meghúzódni buvóhelyein.

Dr. Tóth Gyula rendőrkapitány a bűnüldözőosztály vezetője nyomban elrendelte a nyomozást s azonnal kiküldte Katona és Rózsa detektíveket, akik a kapott személyleírás alapján azt gyanítják, hogy egy 1918-ban eltűnt csavargó lehet a tettes. Ezt az embert Rostás Gyulának hívják, de évek óta már nem hallottak róla. Lehetséges, hogy az utóbbi időben történt ridikülablásokot ő követte el.

A városi szeszfőzde

Jelentékeny hasznot jelent a város ház-pénztárára nézve — Mikor a termelők nem tudják értékesíteni a gyümölcsöt, eladhatják a szeszfőzdeknek

Felmerült tervek szerint a város dollárkölesönéből egy kisebb részt juttatnának a városi szeszfőzdeknek és szeszüzletnek. Kétségtelenül a felhasználási programnak ez a része sok kritikát vált ki, de éppen ezért kívánjuk ezt a kérdést is megvilágítani.

Alkalmunk volt beszélgetést folytatni a vállalat vezető igazgatójával, Pálffy Daniellel, aki kifejtette előttünk, milyen célokat szolgál ez az intézmény és mennyiben hasznos gazdasági szempontból.

— Ami a kereskedelmi haszon-szerződés módját illeti, a vállalatnak azért van szüksége a kölesönre, hogy forgótőkéje legyen s a termelt árut raktáron tarthassa, ne legyen kénytelen azt több hónapos állva hagyás helyett már egy hónappal a kitermelés után forgalomba bocsájtani. Amennyiben megfelelő tőkével rendelkezne a vállalat, akkor a szeszt is nagyobb mennyiségben szerezhetné be. Ebben az esetben aránylag sokkal olcsóbb egység áron kapnák az árut, amiből megint csak a város pénztárának volna haszna.

— Gazdaságilag a termelőknek is hasznot hajt ez a vállalkozás. Így például jó gyümölcstermés esetén, — mint az idén is — amikor a termelők nem képesek eladni a gyümölcsöt, nagyon jól eladhatják a városi szeszfőzdekben. Az utolsó napokban is tömegesen hordják a barackot 2000 korona kilogrammonkénti áron.

— Figyelembe kell venni azt a

Az uszóverseny miatt vasárnap fél 5 óráig használhatja a közönség az uszodát

A városi uszoda július 19-én vasárnap délutánra kerületi bajnoki uszóversenyekre engedtetett át. — Ezen a napon a közönség az uszodát délután fél 5 óráig használhatja. Öt órán túl az uszoda területén csak a verseny megtekintésére váltott belépti jeggyel lehet tartózkodni.

Debrecen, 1925. július hó 13.

A Városi Tanács.

Meghalt egy igazi erdélyi uriaszony

Özv. Berényi Jánosné, a zilahi Vesselőny-Kollégium nehai igazgatójának özvegye, július 16-án váratlanul meghalt Kabán, ahol Erdély meg szállása óta állandóan tartózkodott. Az elhunyt Erdélyi igazi nagy asszonyai közé tartozott. Nagy műveltsége és szeretetremétségű a társaság középpontjává avatta. Nagy és előkelő rokonság s az ismerősök és jóbarátok széles köre gyászolja.

környelményt is, hogy a szeszt és a pálinkaféléket nemcsak az italszeretők vásárolják, hanem a rumot például tulnyomórészt csak teához használják, a szeszt pedig akárhányszor még gyógyszerészeti célokra is vásárolják a főzdeből. Ebből a szempontból is fontos a vállalat szerepe.

— Ha kölesönt kap a vállalat, — attól függ milyen nagy összegű — a múltban elért 300 millió koronás hasznot megsokszorozhatja. Ez pedig jelentékeny bevétel a városi ház-pénztárnak. A városnak mindenesetre törekednie kell arra, — hogy bevételi forrásokat is teremtsen, mert nem elég az, hogy a város utcáit rendezik, szépítik, — hiszen ez csak befektetést, tehát kiadást jelent, hasznot azonban tulajdonképpen nem hoz. Fel kell tehát használni minden eszközt arra, hogy a város a nagy kiadásokkal szemben állandó bevételi forrásokra tegyen szert.

— A városi szeszfőzde ma naponta 30 hektoliter szeszt képes előállítani, de ha felszerelését fel tudná újítani, üzemét modernebbé tudná tenni, akkor naponta könnyen 100 hektolitert is termelhetne, raktárra dolgozhatna és így hosszabb ideig hagyva állni az árut, sokkal jobb minőségű anyagot tudna forgalomba bocsájtani.

Az bizonyos, hogy ez a vállalat is kereskedelmi vállalat lévén, nagyobb forgótőkével való ellátása szükséges.

Gyermekvédelmi kongresszus

Genf, július 17. Augusztus 24-én kezdődik meg Genfben az első általános gyermekjóléti nagygyűlés, melynek ülésezeit négy napra tervezik. A nagygyűlés gazdag programján 16 pont szerepel és pedig egészségügyi és orvosi, társadalmi gondozás és harmadik nevelés és propaganda kérdések. A nagygyűlésre eddig 29 államból 325 résztvevő jelentkezett. Hivatalosan 22 kormány képviselteti magát. Magyar részről a nagygyűlés előkészítő bizottságának tiszteletbeli tagjai Albrecht főherceg, Apponyi Albert gróf Szécsényi Emil gróf és Edelsheim-Gyulay Lipót gróf vesznek részt. Előadókul szerepelnek: Hollermann Arthur dr., Petkó-Szankner Aladár és Naugebauer Vilmos.

A tisztviselői fizetése.

A tisztviselők már hetek óta türelmetlenül várják a fizetési többlet folyósítását. Illetékes helyről származó hír szerint a tisztviselők a fizetésemelésnek megfelelő összeget elélegképpen, ha lehet, már augusztus hó elsején megkapják,

Pasics az új kormánylistát aláírásra a király elé terjesztette

A Radics-párti miniszterek Pasicsnál Pasics üdvözölte Radicsot

Belgrád, jul. 17. Mintán a kormány formaszertinti lemondását bejelentette, Pasics miniszterelnök a tényről a független demokrata minisztereket külön levélben értesítette. Minthogy a miniszterelnök korlátlan felhatalmazást kapott az új kormány megalakítására, a kinevezendőket a király elé terjesztették aláírás végett.

A kormánylistát hivatalosan még nem tették közzé, de a lapok már közlik. Miniszterelnök: Pasics Nikola, igazságügyminiszter: Gyurisics Markó (radikális, volt szociálpolitikai miniszter, elődje Lukinics független demokrata volt), — külügyminiszter: Ninesics Manesilo; belügyminiszter: Maximovics Bozsa; pénzügyminiszter: Sztójadinovics Milán (elődje Militics); közlekedési miniszter: Ratojevics Antal; közoktatásügyi miniszter: Vukicsévics Vleja (ezelőtt Pribisevics); posta és táviróügyi minisz-

ter: Trifunovics; közegészségügyi miniszter: Militics Szlavko; agrár-reform miniszter: Radics Pál (Radics-párti); postaügyi miniszter: Szuperin Benjamin (ezelőtt Vukicsévics Vleja); erdő- és bányáügyi miniszter: Nikics Nikola; kereskedelmi miniszter: Kraics Iván (ezelőtt Grizichono független demokrata). A hadügyminiszter személye még bizonytalan, valószínűleg a régi miniszter Trifunovics Dusan lesz.

Pasics ma délben fogadta a Radics-párti minisztereket, és rövid beszédet intézett hozzájuk, hangsúlyozta, hogy legyenek hűek azokhoz a kijelentésekhez, amelveket a skuptsinában tettek. — Radics Pál, Radics István nevében üdvözölte a miniszterelnököt, aki az üdvözlést megköszönve, felkérte Radics Pált, hogy az ő üdvözlését is adja át a horvát parasztpárt vezérének.

Somfay győzött az angol bajnokságban

A hármassugrásban első, a diszkoszdobásban második lett — Egri a diszkoszvetésben a második, a súlydobásban a harmadik helyen győzött

Alig pár napja annak, hogy uszónk világsikert arattak és az egri Bárány István megnyerte a párisi Grand Prixet és máris újabb világyőzelemről kapunk hírt. Az angol atlétikai bajnoki versenyeken induló atlétáink győztek most.

Londonból tegnap este érkezett je-

lentés szerint ugyanis a bajnok; versenyesek első napján Somfay Elemér lett az első a hármassugrásban, 46 láb 10 és fél hüvelyk eredménnyel. A diszkoszdobásban Egri második lett, Somfay pedig harmadik. A súlydobásban Egri harmadik lett.

Az erdélyi magyar párt értekezleten foglalkozott az érettségi vizsgálatok eredményével

A párt felíratot intéz a kormányhoz a pótvizsgák ügyében

Kolozsvár, július 17. Az országos magyar párt az összes középiskolai szakfériák bevonásával értekezletet tartott a közelmúlt napokban lefolyt érettségi vizsgák kérdésében. Megállapította az értekezlet, hogy az érettségi tragédia főoka az, hogy a miniszteri utasítás, amit a törvény értelmében április 1-ig kellett volna kibocsájtani a vizsga tárgyak ismeretése céljából, csak május 8-án érkezett az iskolához, így az iskoláknak alig állt hat hét rendelkezésük-

re, hogy a régi tanrend szerinti tantervet az új rendelkezésekhez igazítsák. Ebből a célból a magyar párt új törvényjavaslatot dolgoz ki.

Végül a magyar párt foglalkozott Angelescu miniszternek az érettségi eredményéről tett kijelentésével is és ennek kapcsán elhatározta, hogy feliratban fordul a kormányhoz, — hogy a bukott tanulók szüleiknek különösebb megterhelése nélkül megismételhessék vizsgájukat.

Egyre kritikussabb a franciák helyzete Marokkóban.

Páris, július 17. Marokkói jelentések szerint a franciák a katonai helyzetet pesszimistikusan ítélik meg. Ab del Krim Fezt és Tazát hevesen támadja. Fez és Tazáért igen nagy harcok folynak. Hasonlóan kritikus a helyzet Uergát-tól délre és különösen Ain Aichát vidékén.

Ab del Krim csapatai mindenütt heves offenzívát indítottak és nem tartják lehetetlennek, hogy a francia csapatok frontját áttörjék.

Beb el Taza és Ain Maston körül nagy hadsereg összehívások történtek.

Német Mária és a román konzulátus afféja

Budapest, jul. 17. Németh Mária operanékesnő és férje Grünauer József a napokban öszeszólalkozott a román konzulátus egyik hivatalnokával vizumszerzés közben. — Az öszeszólalkozás folyamán Grünauer és a konzulátus alkalmazottja kölcsönösen inzultálták egymást — Az ügy diplomáciai utra terelődött, mert Németh Mária és férje kártérítést kértek jogosulatlan el-tulajdonításért és pert indítottak a román konzulátus ellen, amelynek

alkalmazottai visszatartották az összes országokra szóló utlevelet. A román konzulátus viszont elégtételt kért azért, hogy egy magyar állampolgár a román konzulátus területen kívüliségét megsértette azzal, — hogy a konzulátus egyik alkalmazottját tettelesen inzultálta.

Juliusban üritik ki a Rajna

Páris, jul. 17. A belga a Temps brüsszeli táviró a francia és angol kormány egyetértésben elhatározta, júliusban kiüritik a Rajna vidéket.

14,500-as szorzószám alapján egy összegben kell fizetni az augusztusi lakbért.

Budapest, július 17. A minisztertanács pénteken foglalkozott az augusztusi házbérfizetés kérdésével. Vass miniszterelnökhelyettes a minisztertanács eredményéről a következőképp nyilatkozott:

— Mint a pénzügyminiszter ur kijelentette, a gazdasági élet összes vonatkozásában egyetlen reális szorzószám érvényesül, nevezetesen a 14,500-as szorzószám. Magától értetődik tehát, hogy a házbéreknek is ez az érvényes. A közüzemi díjak szorzószámánál szintén ezzel a szorzószámmal kell az aranykoronát fizetni.

— Ami a kincstári haszonrészeseleket illeti, annak a múlt negyedre eső összegéből csak fele fizettetett ki, a másik fele függőben maradt, tehát 25 százalékból 12 és fél százalék maradt függőben. Ezt a második felét

a kormány, mint a pénzügyminiszter ur kijelentette, elengedi. Azoknál, akik mint például a tisztviselők és mások, a múlt negyedben az egész házhasonrészeseleket fizették ki, a fél házhasonrészeseleket átszámítandó a következő negyedre fizetendő házhasonrészeseledek javára.

— Meg kell állapítani minden esetben — mondotta a miniszterelnökhelyettes —, hogy a szorzószámmal a realitásra való leszállítása következtében a lakberek tulajdonképpen nem emelkednek annak ellenére, hogy most is olyan percentű az emelkedés, mint a múlt negyedben.

— Figyelembe véve azt, hogy a házbér részletfizetését a kormány csak a májusi negyedre engedélyezte, figyelembe véve másrészt azt, hogy amióta a részletfizetést engedélyezte

a kormány, a gazdaságilag tényleg fenyegetett kis egzisztenciák tulajdonképpen nagy részben egy összegben fizették ki a házbért és azok vették igénybe a részletfizetés kamatmentes kedvezményét, akik gazdasági szempontból tulajdonképpen egy összegben is fizethetnének, a kormány ezáltal arra az álláspontra helyezkedett és akként döntött, hogy a részletfizetést nem engedélyezi az augusztusi negyedre. Az erre vonatkozó rendelkezés néhány nap múlva jelenik meg.

Munkanélküliek a háziúrtól kérhetik a havonkénti fizetést s ha ez nem egyezne bele, akkor a népióléti miniszterhez folyamodhatnak. Egyébként, mint már ismeretes, az elmúlt évnegyedre elengedte a kormány a kincstári haszonrészeseleket felét, úgy azt most utólag nem kell megfizetni.

A debreceni kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjintézetet alapítanak

Serényen folynak az előkészítő munkálatok — Az alakuló közgyűlést a hónap végén tartják

A debreceni kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjintézetét mozgalma befejezéséhez közeledik. Hónapokig tartó előkészítő munka után az egyesület odáig jutott, hogy a hónap végén megtarthatja az alakuló közgyűlést, amely majd kimondja a debreceni kereskedők, kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjintézetének megalakulását.

A közgyűlést megelőzőleg az egyesület hétfőn még egy utolsó értekezletet tart, amikor a főnökegyesület megvitatták még egyszer a nyugdíjintézet alapszabályait.

A kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjintézetének előkészítő bizottsága, az alkalmazottakra nézve rendkívül fontos szociális intézmény megalakításáról, az alábbi felhívással tájékoztatja az érdekelteket debreceni kereskedőket és kereskedelmi alkalmazottakat:

A kereskedők és alkalmazottak reggeltől-estig fáradnak, küzdenek és igazán titáni harcot folytatnak, hogy egyéni és társadalmi céljait kiadadla juttassák. Sajnos azonban, ezen küzdelmeik és fáradalmaik dacára, egy igen tekintélyes részüket az élet a csalódások és a legnagyobb meglepetések elé állítja.

A most folyamatban levő gazdasági válság és a kereskedők, valamint alkalmazottai bizonytalan jövője gondolkodáshoz kell, hogy eítsen mindenkit. Gyors és elhatározó cselekvésre van szükségünk.

Biztosítani kell a kereskedők és alkalmazottak jövőjét.

Meg kell alakítanunk önmagunk és családtagjaink érdekében **A Kereskedők és Alkalmazottak Nyugdíjintézetét.**

E cél szükségessége annyira kézenfekvő, hogy magyarázatra valóban nem szorul. Csak egy-két körülményre akarjuk szíves figyelmét felhívni a kartársainknak.

A munkaadó és alkalmazott viszonyát megihettebbé kell tennünk. Ha az alkalmazott biztosítva látja jövőjét, hűvebben fogja szolgálni munkaadóját. A bizonytalan jövő megőrli a szervezetet, megbénítja a munkaerőt és megzavarja az alkalmazottak családi életének nyugalalmát. A munkaképtelenség esetére biztosított jövő erősíti önértéket, emeli társadalmi helyzetünket.

Amit most az alkalmazottakra mondottunk, ugyanaz vonatkozik magára a kereskedőre is. Szemünk előtt látjuk az értékek nagy hullámlását. Aki ma talán még jómódu, holnap már koldus lehet, vagy pedig ismét az alkalmazottak táborában látjuk őt küzdeni a létért,

Ezen segítenünk kell, még pedig önmagunknak. Jelentékeny áldozatokat kell hoznunk, hogy ezáltal önmagunkat és alkalmazottainkat biztosítsuk. Bizzunk benne, hogy a kereskedelmi osztály, amely a nemes ügyeket hathatósan szokta támogatni, önmagával szemben is teljesíteni fogja kötelességét.

Az eszmét íme felvetettük. Erős elszántsággal szolgálni akarjuk an-

nak megvalósítását.

Gondolkozzunk és azután cselekedjünk.

Elhatározásunkra szíves értesítést kér, kartársi üdvözléssel

A kereskedők

és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjintézetének előkészítő bizottsága.

A felhívás minden bizonnyal meghallgatásra fog találni és az alakuló közgyűlés mihamar ki fogja mondani a nyugdíjintézet megalakítását, amely szociális intézmény létesítésével a debreceni kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak első lépésnek az országban.

A „Hajdúföld“ „adatai“ a városi téglagyárról -- objektív megvilágításban

Körséta a Hajdúföld leleplező cikke és a városi házipénztár feljegyzései között

A városi téglagyár kölesönügyével kapcsolatban írt cikkünkre a Hajdúföld a maga szokott módján válaszolt. Alkalmunk volt meggyőződni arról, hogy a Hajdúföld cikkében foglaltak minden komolyabb alapot nélkülöznek. Medvegy Elemér téglagyári igazgató ur által rendelkezésünkre bocsátott adatok alapján a felhozott „vádpontokkal“ nagyon könnyen elbánhatunk a következőkben:

A) A városi téglagyár teljes rekonstrukciójára sohasem kért a téglagyár igazgatósága egy millió aranykoronát, hanem csak 250.000 aranykoronát.

B) A városi téglagyárnak a város fejlődése céljából tradicionális múltja van s így nem számítható az életképtelen, fölösleges „luxusvállalatok“ közé.

C) A cikkirő 13 üzemben levő téglagyárat említi, melynek a termelési képessége — a cikkirő szerint — 85 millió darab téglá. Kérdjük, hol van ez a 13 üzemben levő téglagyár s ha megvan, milyen műszaki körülmények között termel 85 millió darab téglát?!

D) A cikkirőnek úgy látszik kedvence szokásai közé tartozik a feledékenység, mert a cikk 40—50-ik sora között 13 üzemben levő gyárról ábrándozik s az 52. sor alatt diszkrétan bevallja, hogy háború is volt s e miatt kénytelenek voltak a kisebb gyárak beszüntetni üzemüket. Kérdjük, miért szüntek be akkor ezek a gyárak, melyek jóval később alakultak, mint a 150 éves, illetve 50 éve modern városi téglagyár s ha megszűntek, hol van a 40—50-ik sor között kiáltott 13 üzemben levő gyártelep?!

E) A városnak mindenestre emiatt érdeke vállalatát támogatni, de a városi téglagyár esetében éppen az a körülmény állott fent, hogy ez a gyárüzem, lévén üzletmenete aktív soha egy fillér kölesönt a város pénztárától nem vett fel s ha forgótőkéje kiapadt, mint törvény szerileg bejegyzett cég, bankok útján végezte el hitelműveleteit s ezért annyi kamatot fizetett, mint bármely magánvállalat.

F) A cikkirő a fölött siránkozik, hogy a város, a helyett, hogy a tengődő magánvállalatoktól szerezne be a téglát, saját üzemétől veszi azt. —

Ilyesminek a megírása nagy adag naivitásra vall; hiszen csak természetes, hogy a város a saját üzemében gyártott téglát használja fel a saját építkezéséhez; egyrészt erkölcsi támogatás céljából, másrészt üzleti okokból, mert a városi téglagyártól olcsóbb és jobb téglát tud beszerezni; nyílt példa erre a MAV üzletvezetőség Vesselényi-téri építkezése, a hová a városi téglagyár szállított téglát, mint a kiírt versenytárgyalás legolcsóbb ajánlattevője, ugyanakkor a városi kislaképitkezésekhez a városi téglagyár most 10 százalékkal olcsóbban és hitelbe szállítja a téglát, mint a MAV üzletvezetőségének. S ha a Déry múzeumnál is drágábban vásárolja a téglát saját közönség javára cselekszik a város tanácsa.

G) A cikkirő végül oda konkludál, hogy a városi téglagyár látszólagos rentabilitása csak a papíron rentabilis, a valóságban a város sokkal így tesz a város, akkor az adófizető üzemétől, mint azt magánvállalatokkal tenné. Kérdjük, hol voltak ezek az „olcsó“ magánvállalatok, mikor az üzletvezetőségi építkezés versenytárgyalását kiírták? Az érem másik oldala pedig az, hogy a szóban forgó cikkirő maga sem hiszi el, hogy 420.000 koronás tégláért mellett haszna is van. Kérdjük, ha a város önköltségi áron veszi át a téglát, mi után fizessen adót? A városi téglagyár nyeresége semmi esetre sem a városról származik, mert hiszen a város egy évtized óta nem építkezik s így a városi téglagyár haszna onnan ered, ahonnan a többi téglagyáraké.

H) Ismétlésekbe bocsátkozni nem szokásunk, de szükségesnek tartjuk még egyszer leszögezni, hogy a téglagyár a városi házipénztártól forgótőkét soha fel nem vett.

I) A cikkirő nem tudni honnan kapott „hivatalos“ adatokat felszerelve fölényesen próbálja bizonyítani, hogy a téglagyár 1922-ben 2 és fél millió koronát, 1923-ban 22 millió koronát, 1924-ben 5000 svájci frankot s most pedig 300 millió koronás rövid lejáratú városi kölesönt kapott. Ezzel szemben a valódi hivatalos adatok a következők: a városi téglagyár vezetősége, ha bankhitel felvételét látja szükségesnek — mint minden esetben — úgy 1922-ben is a törvényhatósági közgyűléstől kért engedélyt 2 és fél millió koronányi folyószámlahitel felvételére; erre az engedélyt megadták s a gyár az Alföldi Takarékpénztártól felvett 2 és fél millió koronából 2 milliót a saját céljaira használt fel, fél millió koronát pedig a városi házipénztárba fizetett be. A felvett kölesönt a gyár — pár havi használat után — a banknak visszafizette. A cikkirő által előszeretettel felhozott 1923-beli huszonkétmillió kölesön nem is volt kölesön, hanem a gyár által befizetett haszonrészeseleket amit azonban a város nem kívánt felhasználni, hanem azon módon kamatfizetés mellett visszaadta a gyárnak, hogy használja azt az üzem fejlesztésére. Öt ezer svájci frankot tényleg kapott a gyár, de ezt nem forgótőkének, hanem hasznos beruházásokra használta fel. A 300 millió kölesön ügyében csak annyi a megjegyzésünk, mutassa ki a cikkirő, hogy honnan és mikor vette fel a téglagyár ezt a kölesönt.

Tanulság mindebből az, ha a cikkirő további eszközök közé számítja komoly és tradicionális vállalatok felett kritikát gyakorolni — máskor megbízhatóbb, pontosabb s minden közgazdasági naivitást nélkülöző adatokkal álljon elő

Kávéházban, vendéglőben, fodrásznál követelje mindig a Debrecenit!

Aszódi és Róth

divatáruhaza

ajánlja dusan felszerelt raktárát, ugymint:

Szövetek		Grenadinok		Sejmek
Epongek		Zefírek		Harisnyvak
Batisztok		Vásznak		Kesztyűk,

és mindenféle rövidáru cikkei.

Idény utáni olcsó eszálított áruk. A Községi Tisztv. Orsz. Szöv. sz. zódéses szá. l. ó. — Tisztviselőknek külön 5% engedmény.

Hírek és kombinációk, melyek a Péterfia-utcai gyilkosság legújabb gyanúsítottjához vezetnek

Legújabb nyom a Péterfia-utcai gyilkosság bűnyében — Szanszkrit izü névtelen levelek és egyebek — Hogy kerül Gelléri János a gyilkosság gyanújába — Testvérbátyját nyomozzák — Ta adja, hogy tudna a gyilkosságról

A bűnyügyi krónikákban, különösen a rendőri nyomozásoknál nem ritka eset, hogy már-már holtpontra jutott, vagy befejezettnek látszó nyomozás során egyik napról a másikra szenzációs fordulat áll be. Még mindenki emlékszik a Leirer Amália meggyilkolását követő időre, mikor a leány apját fogták gyanúba az eljelen valló látszat miatt s hogy ekkor milyen véletlen körülmény derített napfényt az egész ügyre.

A tegnapi napon ilyen szenzációs véletlennek kelt híre. Tudni vélték, hogy megvan a gyilkos, sőt büntetését, saját öccsét már a katonai hatóságok el is fogták. Ezek a hírek igen érdekes hátterűek és „szenzációs” az a kombináció, mellyel az emberek a kapott és nagytva, torzítottan tovább adott híreket egybefűzték.

Az események kapesán vissza kell mennünk 48 órával. A nyiregyszázi „húszarakasztás” páriájáról suttogtak „megbízható forrásból” szerzett értesülések alapján.

Már itt kezdődött a Révész Olga ügy.

Amikor munkatársunk meghallotta, hogy az egyik kaszárnnyában szerdán este vagy éjjel megölték egy katonát, nyomban a katonai ügyészségre ment, ahol közölte a hírt dr. Brechtel alezredes hadbíróval, a debreceni katonai ügyészség vezetőjével, aki kijelentette, hogy sehonnan sem kapott ilyen vonatkozású jelentést, tehát a hír csak kóhalmány lehet. Ennek ellenére azonnal telefonált több laktanyába s érdeklődött — történt-e valahol bármilyen különösebb esemény. Mintán negatív válasz jött felhívta még a körletparanesnokságot, ahol szintén nem tudtak semmit a „gyilkosságról”. Ferjenesik Ottó altábornagy, vegyes dandárparanesnok, akit munkatársunk szintén felkeresett, kijelentette, hogy sehol semmiféle szerenésletlenség, még kevésbbé gyilkosság, — nem történt. Még az a valószínűség sem maradt meg, hogy civil munkások verekedtek volna össze, mert csak a Péterfia utcai laktanyában végeznek renoválás; munkát. Ott pedig mi sem történt.

A kombináció második állomása az volt hogy nem történt ugyan gyilkosság, de „gyilkost” mégis fogtak — még pedig a Péterfia utcai rablógyilkost — és letartóztatták. — Bent van a körletparanesnokságon; a neve Gelléri János. Később — nem sok idő múlva — jöttek a vallomások. Az elterjedt hírek szerint a Péterfia utcai gyilkosságot ketten követték el, ő és a bátyja, aki leütötte kalapácsal Révész Olgát, Gelléri János pedig őrt állott az ajtó előtt. Elmondta az állítólagos büntárs azt is, hogy a bátyja katonai cipész.

A híresztelők azt is tudták, hogy a katonai hatóság azonnal közölte a fordulatot a rendőrséggel, ahol dr. Tóth Gyula rendőrkapitány, a bűnyügyi osztály vezetője széleskörű nyomozást vezetett be s elrendelték a gyilkos körözését is. Azt is beszélték hogy a környéken bujkál a tettes. Meg kell jegyezni, hogy a szenzációs híreket és nyomozati részleteket csupa „jó helyről” kapták és adták, sőt maguk az újságírók is több megbízhatónak látszó forrásból kaptak hírt és adatot. Ilyen esetben pedig „kötelesség” minden nyomot végig nyomozni. A rendőrségre sem tudnak olyan legesekélyebb adatot sem beszolgáltatni, amit Tóth Gyula rendőrkapitány ne nyomoztatna vé-

gig. Hogy csak egyet említsünk, a 119 nyom közül, a napokban primitív írással levél érkezett a „Rendőrkapitányságra” és annak első sorában két bűvös, misztikus szó: „szévé aglo” no meg a hozzá való köríték. Biztos tip a gyilkos nyomára. Nevet nem említ a névtelen levélíró, de a szanszkrit izü bűvös szavakból kiderült, hogy visszafelé írva Révész Olga nevét jelentik. A rendőrség azonban ezt a nyomot sem hagyta figyelmen kívül.

Természetesen mi magunk is minden ki nyomnak utána jártunk.

Dr. Tóth Gyula rendőrkapitány, a bűnyügyi osztály vezetője munkatársunknak kijelentette, hogy a felmerült Gelléri-féle nyomon még eddig semmi különösebb biztatót nem ígér. Mindenesetre ezen is végigmegegyünk, de e pillanatban, sajnos, még csak olyannak látszik, mint az eddigi 119 nyom.

A vizsgálóbírószágon szintén csak annyit mondtak, hogy az újabb nyomon is vizsgálat indult, egylegöre nem lehet biztosat tudni.

Még az est; órákban alkalmunk

volt beszélni a katonai ügyészség egyik vezetőjével, aki jelen volt Gelléri kihallgatásán.

Gelléri János a debreceni közrendészeti kórház ápolója volt. Innen szabadságra ment falujába, hol suttogni kezdtek róla, hogy ő gyilkolta meg testvérbátyjával a debreceni trafikos kisasszonyt. A legény tiltakozott a gyanúsítás ellen, de amikor elfogták, mindenki biztos volt benne, hogy a „gyilkosság miatt” fogták el. Gellérit tegnap délelőtt hallgatták ki a katonai ügyészségen, hol váltig tagadja, hogy köze volna a gyilkossághoz, vagy abban segédkezett volna bátyjának. Azt nem tudja, hol a testvére.

Az tény, hogy Gelléri János a Péterfia utcai katonai fogház lakója. Igen rövid időn bellü eldől, van-e köze Gellérinek a rablógyilkossághoz, vagy nincs s akkor ha nem terjesztik ki a vizsgálatot erre a nagy ügyre, csak azért fog felelni, amiért most fogvatartják.

Reméljük, hogy a mai nap teljes világot vet erre a szenzációs fordulatra.

Nagy botrányok után elnapolták a német birodalmi gyűlést

Berlin, júl. 17. A birodalmi gyűlés ma folytatta az egyenruhaviselés jogosságát szabályozó törvényjavaslat vitáit. A fajvédő Ramin szembe szállt a szociáldemokratáknak azzal az állításával, hogy Rathenau, Erzberger és mások ellen elkövetett politikai orgyilkosok a tisztikarból kerültek ki. Elítéli a politikai gyilkosságot, ellenben a szociáldemokraták nem mindig írtóztak attól. Még most is köztük van Adler dr és a forradalom alatt Berlinben 30 tisztet lőttek aqyon.

A haláldalon nagy láрма támadt és ezt kiáltozták a szónok felé: Ha-

zudik!

Az elnök hasztalan csegetett, végül is 5 perere felfüggesztette az ülést. — Amikor az elnök az ülést újra megnyitotta, a demokrata Ronneburg a Ház elnapolását javasolta, mert nincs garanciája annak hogy a tárgyalásokat méltó módon gyorsan folytassák. Hosszadalmas házszabályvita következett ezután, amelynek lefolyását a képviselők leirhatatlan lármázása következtében meg sem lehetett állapítani. — Ezután a Ház a törvényjavaslat vitáinak folytatását keddre halasztotta.

A halápiak és vámospérsiek véres vizsgálja

Gyilkosság a halápi esárdában

Ismeretes még az a véres verekedés, ami 1923 július 29 én történt Debrecen határában, a halápi esárdában.

Ugyanis Bernát Miklós eséplőgéptulajdonos a esárdában mulatott Takács Sándor vendéglőssel. Későbbben arra jött 5 aratómunkással, ezeket be hívta és elhelyezkedtek a külső szobában, míg a belső szobában a halápi legények mulattak hegedűszó mellett. A vámospérsi legények bementek a halápiakhoz és kihozták tőlük a cigányt, de nem sokáig mulathattak így, mert a halápiak ismét vissza vitték magukho a cigányokat. Erre a vámospérsiek Bernát biztatására dorongokat helyeztek el az asztalok mellett. Bernát azt mondta nekik, hogy egy halápi legényt sem kell kiengedni az udvarra. Majd pedig 9 óra tájban, mikor az egyik halápi ki akart menni, Bernát felkapott egy dorongot és fejbe vágta vele. A nagy dulakodásra kiugrott az ajtón Zelenyák Sándor, akinek fejére Bernát két hatalmas ütést mért, minek következtében Zelenyák eszméletlenül rogyott össze és még ott a helyszínen meghalt.

A debreceni törvényszék már ebben az ügyben tartott főtárgyalást a múlt év őszén. Felelbezés folytán az

ügy a kir. ítélőtábla elé került, de ez újrafelvétel miatt visszaküldte az ügyet a kir. törvényszékhez. A tegnap délelőtti törvényszéki főtárgyalást dr. Serly Jenő büntető tanácsa tárgyalta. A vádat dr. Gergies Károly ügyészség elnök, Bernát Sándor védelméért pedig dr. Fráter Pál ügyvéd látta el.

A lefolytatott bizonyítási eljárás után Bernát Miklóst, Bodnár Sándort, Suba Imrét, Horváth Lajost és Hunyadi Sándor vádlottakat büntősenk mondotta ki halált okozó súlyos testi sértés büntetésben és ezért Bernát Miklóst 3 évi fegyházra és 200 ezer korona pénzbüntetésre, őt társát pedig 1 évi és 6 hónapi börtönre és ezenkívül fejenkint 100 ezer korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen a kir. ügyész súlyosbíttáért, a védők pedig enyhítésért felelbezték.

Rankov Gyula NIVO kölcson könyvtára könyv és újságolvasó terem
Debrecen, Csapó-utca 11. (az udvarban.)
Ut művekben Debrecen leggazdagabb könyvtára Minden új és minden régi jó könyv 2500000 havi 30.000, biztosítót 50.000 K

„Dobro jutalom” a legújabb elvált

Színház

A színházi-troda jelentése:

Leszállított helyárrakkal vendégszerepelnek csak még ma szombaton és holnap vasárnap a világhírű orosz „Kék madár” primadonája Dela Lipinskaja és a páratlan női átváltozó művész Miss Sheba a Csokonai-színházban.

25.000 korona a legdrágább hely a Dela Lipinskaja és Miss Sheba ma szombat és holnap vasárnap vendégszereplésére.

Szenzációs sikert ér el esténként Dela Lipinskaja eredeti orosz dalaival, nemkülönben Miss Sheba boszorkányos átváltozásával.

Sehol jobban és olcsóbban nem töltheti el estéjét mint a Csokonai-színházban, ahol már a földszintről 15.000 korondért élvezheti Dela Lipinskaja gyönyörűen, páratlan kedvességgel előadott dalait és a világhírű Miss Sheba szinte lehetetlennek tetsző csodálatos átváltozó művészetét.

A mozgószínházak műsora:

Vígyszínház: A zengő hárfia. (Königs Sünde). A zsoldáros király története 9 fejezetben. Hatalmas vállítás, eredeti egyiptomi felvételek. Kisérő Bocsnát tévedtem, burleszk.

Uránia: Mary Picford főszereplésével: Rosita, regényes történelmi játék 8 felvonásban. Kisérő: A végzet játékszere, burleszk.

Meteorban vasárnap „Az idegenküli ember” világhátraktáció! Harry Piej főszereplésével, ezenkívül Bumbual, a szellemek kedvence! Előadások 3 óratól.

A Gaby Daislyról szóló fantasztikus hírek alapja

Páris, július 17. A marsilliosi esék konzultátus azt a hivatalos jelentést adta ki, hogy a Gaby Daislyról szóló fantasztikus legendák — amelyek má hány laphan napvilágot láttak — teljesen alaptalanok és mind légből kapottak. Semmiféle rokonsága nincs és egyedül anyja él.

Páris, július 17. A belga kormány a Temps brüsszeli távirata szerint a francia és angol kormányokkal együtt értésben elhatározta, hogy az 1921-ben megszállott Düsseldorf, Duisburg és Ruhrort városokat a belga lebbi napokban a megszállott Ruhrvidék városainak kiürítésével egy időben kiürítették.

Egy szatmármegyői juhász borzalmas elégtételt vett a csásibón

cimű cikkel kapcsolatban K. M. eségeri bírtokos jogi képviselője megjelent szerkesztőségünkben s igazolta, hogy K. M. a legjobb egészségnek örvend, semmiféle incidens nem történt vele, gazdasági eselédeivel a legjobb viszonyban van s bár a juhásznőjét szereti, mert derék becsületes asszony, de 60 éves az istenadta így hát nem is udvarolt neki soha, a bojtárjai pedig nőtlen kamaszok. Az ő személyére való vonatkoztatása tehát a cikkben foglaltaknak csak rosszakaratu rágalom, amelynek terjesztői ellen megteszi a bünyvádi feljelentést. — Amidőn ezen nyilatkozatnak helyt adunk, egyúttal kijelentjük, hogy a cikkben leirt történet távolról sem vonatkoztattuk arra az egyénre, akit a cikk megírása előtt és után ennek az esetnek szenvedő főszereplőjeként igyekszik a terjesztő pletyka feltüntetni.

Két évi fogházra ítélték egy francia szerkesztőt

Páris, július 17. Az Action Française főszereplőjét: Maurest, két évi fogházra ítélték egy nyílt levele miatt, amelyet Sehrank belügyminiszterhez intézett és ebben a nyílt levélben Maures megöléssel fenyegette a belügyminisztert arra az esetre, ha nem védené meg a királypárti lapok terjesztőit az őket ért támadással szemben.

Dela Lipinskája utja Szentpétervártól a debreceni Csokonai-színházig

Mikor Lipinskája még zongoraművész volt — Az orosz „Kék madár” művészjének világsikerei — Az orosz színház őskorától a konstruktivizmusig, illetve a fekete függönyig — Dela Lipinskája interjúja

Pár nap óta a tősgyökeres magyar Debrecenben egy törekény, ticiánvörös, csodálatosan kékszemű asszony tartózkodik. Az utcán, étteremben csak néha tűnik fel karcsu alakja egy alacsony, fekete férfi társaságában és mégis sokan ismerik már a szép idegen asszonyt, aki nem más, mint *Dela Lipinskája*, a világhíres orosz színművész.

A művész vendégszerelpeni jött Debrecenbe. Idejött, hogy megismertesse a debrecenieket is az egész világon csodált orosz színművészettel és hogy a világvárosok hatalmas sikerei után a debreceni Csokonai-színházban ragyogtassa tüneményes művészetét.

A híres, nagy művészt, akit világsikerek öveznek, a „Debrecen” munkatársa felkereste az Angol Királynő szállóbeli lakásán és megkérte, hogy mondja el élete történetét és művészeti pályafutását.

A szentpétervári konzervatórium-tól a művészet legmagasabb csúcsáig

A ticiánvörös, ragyogó szép asszony férje társaságában fogadott és készséggel mondta el élete történetét, pályafutását, sikereit és azt a nagy utat, amelyet Szentpétervártól Debrecenig megtett.

Lebilineselő, pompás előadással nemet mondott el egyet-mást magáról a művész, amiből megtudtam, hogy Szentpéterváron született, régi nemes orosz családból. — 15 éves korában a szentpétervári konzervatóriumba iratkozott be és zongorázni tanult. Két év után már szóló koncerteket adott és saját szerzeményeit játszotta. — Művészi pályája kezdetén érte a forradalom, amikor abba hagyta konzervatóriumi tanulmányait, sőt a zongorázást is, mert a kegyetlen télen elfagyott. A rettenetes csapás igen megrendítette finom művészelkét, de maradt még annyi belkiereje, hogy más utakon keresen kielégülést. — Beiratkozott az Alexandrinski színház drámai iskolájába és onnan alig pár hónap múlva az Intim-színházba került.

A világsiker utja

A forradalom pokla azonban kitérdőzte őt Oroszországból. Családjával együtt, koldusszegényen 1920-ban hagyta el otthonát és vágott neki a bizonytalan nagy világnak, hogy aztán ragyogó művészetével meghódítsa. Berlinben telepedett meg. A „die Masken” színháznak lett a tagja és 1923-ig itt is maradt. Berlinből Bécsbe került, ahol rohamosan haladt a világsiker felé. Itt esatlakozott az orosz „Kék madár” színtársulathoz és olyan sikereket aratott, hogy Bécs legelőkelőbb irodalmi kabaréja, a „Simplicissimus” szerződtette. Innen Zürichbe és újra Berlinbe került, mint világhíres színész jött Budapestre és most magyarországi körutja alkalmával Debrecenbe, ahol — mint mondotta — olyan gyenge érdeklődés mellett játszik, mint még sehol a világon.

Ez *Dela von Lipinskája* 25 éves életének története, mely annyira hasonló sok-sok orosz élettörténetéhez, de azoktól mégis különböző különleges művészi értékénél fogva.

A ticiánvörös, csodálatosan kékszemű szép Lipinskája ezután elhallgatott.

— Mit mondjak még, — kérdezte. Beszéljen valamit az orosz művé-

szetről, vagy talán a „Kék madár-ról”, — amelynek olyan nagy híre van az egész világon, — mondotam.

Lipinskája kérésre hosszan, rendkívül érdekesen mondta el a híres színház megalakulását és történetét.

— A „Kék madár” — mondotta — a színészek színháza volt eredetileg. A színészek saját maguknak alapították. Szombatonként összejöttek és maguknak játszottak. — Csak később lett a „Kék madár” nyilvános színház és a világ legművészesebb színháza.

Az érdekes előadást itt Lipinskája férje dr. Boris *Nevošin* folytatta. Az Európászerte ismert, kiváló színigazgató aztán olyan tárlatban mutatta be az orosz színművészetet, a melyről e riport keretében szinte lehetetlen írni.

Diszletnek e ég egy fekete függöny

Előadását az orosz színház legprimitívebb formájával kezdte, amikor a földesurak a rabszolgáikkal játszottak a maguk szórakozására színházat és végig vezetett az orosz színművészet gazdag történetén, az impreszionizmuson, az expreszionizmuson, a futurizmuson egészen a konstruktivizmusig, addig ameddig az orosz színművészet eljutott.

— Ez az igazi színművészet — mondotta. — Egyedül, magának a művésznek kell adni a művészetet. Nincs szükség diszletezésre, világi társasági életre, technikai csodákra. — *csak egy fekete függönyre.* Az igazi művészet diszletének elég ennyi. A művészeti hatás a színész dolga. Ezt a művészetet vitték diadalra a világhíres orosz színészek Komisarzszevszky, Jevreinov, Mayerheld, Vahtangor és Tairov, a kinek mostani bécsi vendégjátéka az egész világot elkápráztatta.

A remek előadást ajtókopogtatás akasztotta meg. *Simai Ede* a közismert, kitűnő magyar kabaré-színész lépett a szobába és figyelmeztette a művészt, hogy fél nyolc és a színházba kell menjen.

A „loga da” története

Sok-sok kérdést szerettem volna még feladni a kitűnő dr. Boris *Nevošin* nak, és újra a szép Lipinskájának, de meg kellett elégedjek egy-kettővel. Csak egy öletszerűen jutott eszembe, hogy a Volga-dalról kérdezzek valamit, amelyet a „Kék madár” hozott magával Európába.

— Igen — mondotta Boris *Nevošin* — a Volga-dalnak tényleg érdekes története van. Élt Oroszországban egy Sztenka Razin nevű rablóvezér, aki egy hajó kirablása alkalmával egy perzsa hercegnőt fogott el. A keményszívű rablónak nagyon megtetszett a szépséges hercegnő, s ezért nem ölte meg, hanem házába vitte és szeretőjévé

tette. Szerelmébe aztán egyre jobban elmélyült és a csodálatos szép hercegnő kevéért a rablásról is lemondott. A banda tagjai ezért feláztak ellene és a hercegnő fejét követelték. A rablóvezér sehogyszem akarta szerelmét kiszolgáltatni a bandának, de végül is kénytelen volt teljesíteni a követelést és a csodálatos szép hercegnőt saját maga dobta a Volga vizébe. Mikor azonban a hullámok elnyelték a hercegnő gyönyörű szép testét, —

Sztenka Razin megőrült és utána ott énekelte sokáig a Volga partján azt a fájdalmas, szomorú dalt, a melyet Európában Volga-dal néven ismernek.

Az óra mutatója a nyolcas számon akadt meg. — *Dela von Lipinskájának* fél 9-kor pedig kezdődött az előadása, amelyet a debreceni híres Csokonai-színházban tartott meg az Ur 1925-ik esztendőjének július 17-ik napján.

U. Gy.

Negyvenöt pályázat érkezett a Déri-muzeum felépítésére

Debrecen város műszaki ügyosztályánál a közeli napokban két nagy pályázat jár le, az egyik a Dérimuzeum, a másik pedig az utcai illemhelyek felépítésére hirdetett versenytárgyalás. Mindkettőre szokatlan bőséggel érkeznek a pályázatok, de különösen feltűnő a Déri-muzeum építése iránt érdeklődő vállalatok sokasága.

A Déri-muzeum pályázata 22-én ár le s a versenytárgyaláson az eddigi adatok szerint 45 pályázat fölött

kell dönteni. A pályázók nagyrésze fővárosi építész-cég, de debreceni építésszek is pályáztak és több ajánlatot nyújtottak be a részletmunkák elvégzésére debreceni iparosok is.

Hasonlóan erős érdeklődés mutatkozik az utcai illemhelyek versenytárgyalása iránt s ezen is több debreceni cég vesz részt. Valószínű, hogy mindkét tárgyalás eredményét a kölcsönfelhasználási program összeállítására hivatott városi közgyűlés elé bocsátja a tanács.

Schulek műépítész megszemléltette a városházát és a Kistemplomot

Szerinte a Kistemplom kijavítható — A mostani városháza Piac-utcai homlokzatát fenntartandónak tartja

Hirt adtunk arról, hogy a kultuszminiszter megbízásából Debrecenbe érkezett *Schulek* műépítész, mint a műemlékek országos bizottságának tagja. Schulek nemcsak a Kistemplomot vizsgálta meg, hanem miután új városháza építésének terve is felmerült, a mostani városháza épületét is, mint építészeti műemléket.

Ma délelőtt tartotta meg ezt a vizsgálatot Schulek műépítész s Kallenda Lóránt műszaki tanácsos vezetésével Schulek megemléltette a városházát kívülről és belülről is, — bejárta annak minden zegé-zugát. Schulek műépítész megállapította, hogy a városháza az 1830-ban készült és még meglévő középületek között szembeszökően képviseli ennek a kornak építészeti stílusát. — Nagyon szép és értékes az a dór-oszloposarnok, amely a városháza főkapujától befelé vezet s rendkívül szép az egész Piac-utcai homlokzatnak a kiképzése. Ezeknek a fenntartását kívánja s ezért javasolja, hogy a város lehetőleg a mai állapotban tartsa meg ezeket a részeket. — *Annak az építésznek, aki majd az új városháza terveit elkészíti, hívja fel a figyelmét a városi tanács arra, hogy a Piac-utcai homlokzatot teljes egészében meg kell tartani, s így foglalkozni kell azzal a kérdéssel, nem volna-e lehetséges egy második emeletnek erre a részre építésével kibővíteni a városházát.*

A Kossuth-utcai rész már nem olyan fontos építészeti szempontból, mint a Piac-utcai s így ennek a lebontásával már lehetne számolni.

A műépítész különben észrevéte-

leiről jelentést tesz a műemlékek országos bizottságának és ezt a jelentést majd Debrecen városnak is megküldik.

A Kistemplomra vonatkozólag ki jelentette a műépítész, hogy a templom belseje szép, ha nem is kalvinista jellegű. A külső részeket azonban a sok renoválás annyira kiforgatta eredeti stílusából, hogy nem érdemes a templomot műemlék gyanánt fenntartani. A csonkatorony már megnyerte a műépítész tetszését, de itt azt tartja nagy hibának, hogy a torony és a templom stílusa nem egyezik.

Legérdekesebb Schulek véleményében, hogy a Kistemplom bár mint műemlék fenntartást nem okvetlen érdemel, de szerinte kijavítható. — A vélemény ma délután a presbiterium ülése elé kerül.

Egy grófnővé lett gépirónó szélhámosságai

A kormányzóság hamisított aláírásaival szédgett

Budapest, július 17. A főkapitányságon őrizetbe vettek egy volt gépirónót, aki később egy előkelő antant megbízott felesége lett. Lucenberger Arturo gróf, az olasz követségnek egykori vezetője vette feleségül a gépirónót. A grófnő Monoron vett magának lakást, ismerőseinek azt mondván, hogy rövidesen a férje is megérkezik és villát fog vásárolni. Férje összekötése révén bejutott több arisztokratacsalád társaságába és itt költséges életmódot folytatott. Rövid időn belül a legnagyobb vidéki vállalatokat és bankokat félrevezette a kormányzóság hamisított aláírásával. Természetesen a kormányzóság mit sem tudott a grófnő viselt dolgairól.

Szélhámosságaira tegnap vesztett rajta, amikor is egy legelőkelőbb bankban jelent meg és több magas állású ur aláírásával ellátott meghatalmazást nyújtott át a bank pénztárosának azzal, hogy erre neki több száz millió koronát fizessenek ki. A bankban gyanusnak találták a dolgot és feljelentést tettek a rendőrségen. A rendőrség a nyomozást megindította és a grófnőt előzetes letartóztatásba helyezték.

Vitéz NAGY BELA SZIJGYARTO DEBRECEN

Hunyadi-ucca 13.

Raktaron tart: Egyszűrű igás és kocsiszerzőmő, a

Ostornyeleket // Boka és térdvédőket
Izzasztókat // Bőrpuhító
Hevedereket // Fényesítő és tisztító szereket.

MEGRENDELESEKET ÉS JAVÍTÁSOKAT SZAKSZERUEN ÉS JUTÁNYOS ÁRON ESZKOZÓL

Vitéz NAGY BELA SZIJGYARTO DEBRECEN

Hunyadi-ucca 13.

Hírek

MILYEN IDŐ VÁRHATÓ:

Hazánkban helyenként erős zivataros esők voltak. (Budapest 41., Magyaróvár 34., Tata 32. mm-t mért.) Az Alföldön csak egész szóróványosan esett az eső, a hőmérséklet aránylag magas, maximuma 33—25 C. fok közötti ingadozás.

Időprognózis: Egyelőre még helyi zivataros esők várhatók.

A debreceni OMKE hólábdá-ellenes akciója.

A debreceni Kereskedelmi és Ipar-kamara a nagymértékben elszaporodott hólábdá- és aranyeső akciók ellen mozgalmat indított. Mielégelve azt a hatalmas kárt, melyet ezen akciók folyamánaként a legitim kereskedelem és az egyesek ezrei szenvedtek, a debreceni OMKE is mozgalmat indított. Ennek során szükségessé vált egy értekezlet tartása, mely a hó 22-én, szerdán d. u. 6 órakor lesz a Kereskedelmi Csarnokban. Az OMKE elnöksége ezután is felkér mindenkit, legyen az illető akár kereskedő, akár magánszemély, — OMKE tag vagy az OMKE-ban nem tömörült egyén, helybeli, vagy vidéki — hogy az ellenakció eddigi eredményéről tartandó beszámoló meghallgatása és a szenvedett károk visszatérítésének megbeszélése céljából minél számosabban jelenjenek meg az értekezleten.

— **Vasárnapi istentiszteleték sorrendje a református templomokban:** Nagytemplomban: délelőtt 9 órakor Seress Béla, délelőtt 11 órakor Uray Sándor, délután 5 órakor Marton Sándor; Kossuth-utcai templomban délelőtt 10 órakor Baja Mihály, délután 5 órakor Perbéli Ferenc; Árpád-téri templomban délelőtt 10 órakor Molnár Ferenc, délután 3 órakor Peleskey Sándor; Ispoltályi templomban délelőtt 10 órakor Kolozsváry Kiss László, délután 3 órakor Tuka György; Homokkerti imaházban délelőtt 10 órakor dr. Ferenczy Gyula. — Tanyán, a Pacon: Mezei Béla.

A **Konfirmált Leányok Szövetségének összejövetele** vasárnap délután fél 4 órakor Ispoltályi-telep 9. sz. alatt tartatik. Ugyanott 5 órától felnőtteknek Biblia óra.

A **Keresztény Ifjúsági Egyesület** f. hó 26-án vasárnap Kollégium, földszint 4. sz. alatt délután 5 órakor a szokásos összejövetelét megtartja.

A **Kálvinisták Templomegyesülete** Vegyes-énekkarának tanulási óráit hetenként hétfőn és csütörtökön tartja 6—7-ig a Tanító-Otthonban (Egyházi hivatal udvarán, keresztépület). — Új tagok jelentkezését ugyanakkor és ugyanott elfogadja Szabó Lajos ref. kántor, karagy.

— **Az ágost hitv. evang. templomban** (Miklós-u. 3. sz.) vasárnap f. hó 19-én délelőtt 10 órakor az istentiszteletet Horeczky Béla ev. segédlelkész végzi.

— **100 díjnoki állásra pályázatot hirdet a MAV.** A MAV Igazgatóság a m. kir. ministertanács engedélye alapján 100 forgalmi díjnoki állásra pályázatot hirdetett. A Pályázati Hirdetmény, mely a feltételeket is tartalmazza, az állomási vagy az üzletvezetőségi kapusoknál megtekinthető.

— **Hangverseny.** A katonaj. vonószenekar szombat és vasárnap este fél 9 órai kezdettel az Arany Bika kávéházban klasszikus műsorral hangversenyt tart.

A péntek délutáni négyórás esőzés árvízszerű állapotokat teremtett Debrecenben

Sok helyen egy méter magasságban állt a víz — A tűzoltóság szivattyúkkal vonult ki a szorongatott helyekre — 35—40 millió a kár

Az idei szeszélyes nyár tegnapi feltette a koronát eddigi szenzációira: pénteken délután 2 órakor megereedt az eső, hatalmas sugarakban kezdett zuhogni, tartóssá lett olyanra, hogy árvíz-szerű állapotokat teremtett egészen estig, 6 óráig, mely idő alatt a teljes apparátussal kivonult tűzoltóságnak ugyancsak akadt dolga.

A nagy számban előfordult pince-elömlésekről az alábbiakat jelenti tudósítónk:

A tűzoltóság mentőállomáshoz a város különböző 26 pontjáról kértek segítséget a vízkárosultak. Mind-egyikre a helyekre — melyek legtöbbször a város belső területére esett — két kocsi és egy autó szivattyúval szállt ki a tűzoltóság, *Rehák*, tűzoltóparancsnok vezetésével.

Legnagyobb volt a veszély az Egmalom utcában, ahol a 4, 8, 9 számú házak pincéit öntötte el a víz; különösen a 8 számú ház szenvedett nagy kárt. Itt egy méter magasságban állt a víz s több óra; megfeszített munkára volt szükség, míg ki tudták szivattyúzni a vizet. A 8. számú ház egyik lakásában már a víz felszínén uszták a konyhaberendezések és a

szobabutorok egyrésze tönkrement, mert a megrémült lakók nem tudták hová vinni a butorokat.

Nagy károkat okozott az esőzés az Árpád-tér 10. szám alatt is. A Thaly Kálmán és a Péterfia utca sarkán a Sélley-féle ruhatisztító intézetben fél méternyi magasságban állt a víz. A Péterfia utcai Szelényi-féle vegyszeti gyárba a csatornán, illetve a vízvezetékben keresztül hatolt be az áradat és borította el 60 cm magasságú szennyvízzel az egész telepet. A gyártulajdonos véleménye szerint ez csak úgy történhetett meg, hogy rossz volt a csatornahálózat építése. Érdekes, hogy az összes károsultak egybevéve a városi csatornahálózatnak rosszul való felépítésében látják, hogy ilyen pince-elömlések előfordulhatnak. Ezt a körülményt a városi hatóságok figyelmébe ajánljuk.

Az esőzés esti fél 6 órakor elállt s a tűzoltók, miután mindenütt megtették a szükséges ellenintézkedéseket, bevonultak a laktanyába.

Az esőzés okozta kár ugyan nem katasztrófális, de meghaladja a 35—40 millió koronát.

Rácz Kálmán ösztüntetése is életfogytiglani fegyház.

A detektívgyilkos Rácz Kálmán sorozatos büncselekményeiben hozott jogerős ítéleteket tegnap délelőtt foglalta ösztüntetésbe a debreceni törvényszék.

A debreceni ítéletábra a múlt ősszel a törvényszék halálos ítéletét megsemmisítette s azt életfogytig tartó fegyházra változtatta át, mely ítéletet a kir. kuria is helybenhagyott, 1925 március 23-án megtartott főtárgyaláson.

Régebben Rácz Kálmán a szegedi Csillag-börtönből szökött meg, ahol 8 évi fegyházbüntetését töltötte, különböző rablások miatt. Ebből a nyolc évből már két és fél évet kitöltött, mikor megszökött és szövetkezve Bagdi Gyulával, a szö-

kött fegyvenccel, Debrecenbe jött.

Az első büntetésből kitöltetlen 5 és fél évet és a P. Tóth János rendőr megöléséért kapott életfogytig tartó fegyházat foglalta ösztüntetésbe a debreceni törvényszéken dr. Serly Jenő táblabíró büntetőtanácsa. A törvényszék dr. Gergics Kálmán kir. ügyészségi elnök indítványára 1925. március 23-tól, azaz a kuriai jogerős ítéletől számított életfogytig tartó fegyházban szabta ki Rácz Kálmán ösztüntetését.

Ez ellen a végzés ellen a védő azért jelentett be fellebbezést, mert a törvényszék az eddigi fogságban eltöltött időt nem számította be az ösztüntetésbe.

Világhírű atléták a DEAC vasárnapi versenyén.

A DEAC szokásos atletikai versenye vasárnap kerül lebonyolításra a DTE nagyterdei pályáján. A versenyre a legjobb fővárosi atléták leadták nevezéseiket és indulnak a kerület legjobb atlétái is, úgy, hogy minden számban nagy küzdelmek és jó eredmények lesznek. A fővárosból többek között lejönnek a BBTE (Borsi, Fluk), a MAC (Gáspár, Karlovits, Molnár), a KAOE (a világrekorder stafétáival, élén a két Gerő), MTK (Örosz), és FTC (Forbáth, Gyurkó).

100 méteren Gerő biztosan győz, de már a helyezésekért nagy küzdelmet fognak vívni Magyar, Vida (KAOE), Flokk s Szokolai (DGASE) aki a kerületi bajnokságokon szenzációs időt futott 100 m-en.

A 100 m. Borsi és Gerő II. között fog eldőlni az előbbi javára, aki képes most a rekord megjavítására is. Az 1000 méteres síkfutás keretében Baresay (DEAC) kísérletet fog tenni a kerületi rekord megjavítására és minthogy Gyulay csak 5000 m-en áll starthoz, nekie, mint biztos győztes-

nek sikerülni is fog. 5000 m-en az új rekorder Grosz megirt jó idő kifutására fogja kényszeríteni Gyulay DEAC, aki, ha okosan versenyez, nagyon közel végezhet Groszhoz, mert 16 percen jóval belül tudja futni az 5000 m-t.

Magasugrásban Gáspár (MAC) biztosan győz, de a helyezésekért nagy küzdelem lesz Király (DEAC) és Létray (NyTVE) között, mert Király revanchot akar venni a bajnokságban szenvedett vereségért.

A távolugrásban Molnárral (MAC) fognak küzdeni a DEAC fiatal ugrói, ha rándulásukat kiheverték, szépen szerepelhetnek. Beleszól a helyezésekbe Szokolai is. Rudugrásban élvezetes versenyre van kilátás Hadházy és Karlovits között.

Sulydobásban Forbáth (FTC) fog győzni. Kérdés, hogy elérje-e a 14 m-es határt? A második helyért Kirchoffer (DTE), Galli (DEAC) és Rocebauer küzdenek egyenlő esélyekkel. Szép küzdelmet ígér a diszkoszvetés Rocebauer (DGASE), Gáspár (MAC) és Bertalan (BBTE) között. Gerelyvetésben Bácsy (HTE) és Gyurkó (FTC) az elsőséget, Galli és Rocebauer pedig a helyezésekért fognak küzdeni.

Olimpiai stafétában indulnak a KAOE világrekorder futott stafétája (Gerő I. és II., Vida, Magyar), a BBTE csapata, amely Borsi és Flukker révén veszélyes lehet a KAOE-ra. Harmadik helyre a DEAC csapatát várjuk. Ugyanekkor kerül eldöntésre a 110 m-es gátfutó és 10 km-es gyalogló banokság is. A gátfutásban Szokolai, a gyaloglásban pedig Nánási (DTE) győzelmet várjuk.

A verseny 3 órakor kezdődik, mert utána a DVSC csapata játszik a budapesti MAV. Öépgyár futball csapatával a Kansch-serlegért.

Az ifjúsági bajnokság

utolsó mérkőzése játszódik le vasárnap d. e. a DKASE pályán. A DTE és DKASE ifjúsági. Noha a bajnokság sorsa már eldőlt, mégis szép és élvezetes küzdelmet várunk. — Biró: Szánthó.

A DEAC vivószaosztálya

felhívja mindazokat, akik a szakosztály tagjai akarnak lenni, jelentkezzenek hétfőn d. u. 5—6 óráig a Békessy-vivóklub helyiségében.

Csak egy mosolyt...

Eldőkeiben.

Egy kiscgazdától megkérdezi a környék földesura:

— Aztán miért hord árvalányhaját a kalapján?

Kiscgazda: Ez az én monyoklim.

— **Értesítjük a villamos áram-fogyasztó közönségünket,** hogy f. hó 18-án szombaton reggel 7—10 és d. u. 2—4-ig a hálózatunkon eszközöltendő munkálatok miatt a Péterfia-utca végén, Simonyi-, Károly Ferenc József-ut, a Böszörményi-ut végén és a Sestakerben; 7-től d. u. 4-ig pedig a Sestakerben nem lesz áramszolgáltatás. — Világítási Vállalat.

— **Halálozások.** Az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Fekete János gk. 40 éves, Pocsaj; Szilágyi József ref. 59 éves, Lorántffy utca 30; Balogh István ref. 1 hónapos; Kuruc utca 2.

— **Születések.** Az állami anyakönyvi hivatalban a következő születéseket jelentették be: Kocsák Gábor kisbérli fia Gábor; Szanyi Sándor npsz. fia József; Majtényi János MAV munkás fia László; Nagy Gábor földműves fia János; Kiss Sándor npsz. fia József; Altannan Lajos kereskedő fia Sándor.

Kérje mindenütt a „Debrecen”-t.

Gyászjelentésekben

kérem a nagyérdemű közönséget, hogy ujonnan berendezett

temetkezési vállalatomat igénybe vegye

Elvállalok mindenféle kivitelű temetéseket a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig, előékeny kiszolgálás és jutányos árak mellett. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri

Telefon

10-35.

Telep és felvevő iroda: Debrecen, Bárczy-utca 3. szám

Jancsó Kálmán

aszatlosáru és lakoporsó-gyára

A Debreceni Iparos Dal-egylet hangversenye.

Mint már több ízben jelentettük, a soproni országos dalversenyen (aug. 14-18.) résztvevő „Debreceni Iparos Dalegylet” e hó 18-án, szombaton este a Zenede dísztermében nagyszabású hangverseny keretében fogja előadni a dalverseny kötelező és szabadon választott versenydarabjait.

A hangverseny műsora a következő: 1. Erkel: Himnusz. 2. Thern: Dalünnepe. 3. Lavotta-Hoppe: „A reményhez” (a soproni dalverseny összkari darabja). 4. Pogatschnigg: Dal a dalról (a soproni dalverseny szabadon val. darabja). 5. Lányi: Ési dal (a verseny kötött darabja). 6. Brahms: Bölcső-dal. — Bodnár: Kék nefelejés... Hét csillagból... 7. Demény: Szerenád.

A hangverseny pontosan 8 órakor kezdődik. — Műsor ára, mely belépésre jogosít, 10.000 korona.

TOZSDE

Az aranykorona árfolyama 14.377 papirkorona.

Terménytőzsde.

A terménytőzsdén pénteken nem volt jelentékeny forgalom. Az üzlet bizakodó, szilárdságra hajló irányzatot nyit.

Később jelentékeny áru került piacra s így a szilárd irányzat nem folytatódott. A malmok egyáltalában nem vásároltak, még zárlatkor is a tegnapi legmagasabb árak maradtak érvényben úgy búzában, mint rozsbán, csupán a tavalyi rozs ára esett 10.000 koronára.

Hivatalos árak: 76-os tiszavidéki búza 405-410, pestmegyei és dunántúli 402,5-407,5, 78-as tiszavidéki 6 fbuza 415-420, pestmegyei és dunántúli 400-405, pestmegyei és dunántúli 395-400, óroz 370-380, uroz 337,5-342,5, új takarmányárpa 275-285 tavalyi zab 435-455, tengeri 280-285, repce 545-560, korp 265-270 ezer korona.

Barátságos volt az értéktőzsde.

A mai értéktőzsdén az irányzat kissé barátságosabb volt. A nyitási árfolyamok a tegnapi zárlati nivó felett állottak és a tőzsdeidő első felében az áremelés folytatódott, azonban a mai rendezési nap miatt a bécsi szilárd hírek ellenére nagyobb számú realizációs eladások történtek, amelyek az árnívót ismét lejjebb szálították. Az árnyereségek nagyrésze veszendőbe ment.

Zürichi zárlat.

Páris 2420,5. London 2503 háromnegyed. Newyork 515,10. Brüsszel 2388. Milano 1900. Brin 122 ötnyolcad. Bécs 72,55. Szófia 375,5. Prága 1525. Varsó 9 ötnyolcad. Budapest 72,50. Belerád 905. Bukareest 250.

Ferencvárosi sertésvásár.

Szabadvásári maradvány 302, érkezt 2020. eladatott ugyanannyi. Árak: Könnyű 16,5-10,5. nehéz 20,5-21,75. zártvásári maradvány 58, érkezett 30 eladatott 20. Árak: mint a nyitvasáron.

A Magyar Nemzeti Bank deviza árfolyamai:

ollár	583 K	70480 K
Angol font	500 K	347000 K
Hollandi forint	170 K	28440 K
Francia frank	347 K	3377 K
Sváci frank	1800 K	13900 K
Láva	507 K	515 K
Cseh korona	15 K	2121 K
Lira	630 K	2652 K
Lei	46 K	359 K
Dinár	1223 K	1245 K
100 n. márka	16870 K	16970 K
Lenyvi márka	1405	13555
Osztrák korona	9985	10065 K

Olvassa lapunkat

— A Kézműiparosok és Kereskedők Országos Szövetségének debreceni csoportja ma este 8 órakor a Royal Clubhelyiségben tartja meg felolvasó estélyét, melynek végeztével társasvácsora lesz, ez azonban nem kötelező. Az estélyen mint vendég részt vesz Latinák Jenő és Somló Jenő orsz. szöv. elnökök, Egri Artur és Gáspár Béla főtitkárok, Vacsorajegyek még korlátozott számban kaphatók Fekete Lajos háznagynál, Piac-utca 66. Felkéretnek a Kékosz tagjai, hogy a vendégek fogadására ma délbe 12 órakor az állomáson megjelenni, este pedig családjukkal együtt valamennyien részt venni szilveszteredjenek.

Kávéházban, vendéglőben, fodrásznál követelje mindég a Debreczert.

— Mit hirdet ma az ingóságkövetítő? (Hatvan-utca 1., ref. püspöki bérpalota, az udvarban. Telefon 11-99.) Mindennemű művészi és ipari termékek, butorok vétel és eladása. Páratlan alkalmi vétel: egy üzemben levő 13 HP. benzinmotor cséplőgarnitúrával azonnal átvehető. Továbbá 8-10 lóerős dynamó, nagyobb ablakok spalettákkal, hat darab valódi mahagonifából készült ebédlőszék, gyönyörű antik asztal, órák, vitrinek, porcellánok, villanyluszterek, hatszemélyes porcellán étkészlet, hatszemélyes alpakka evőkészlet, kitűnő sodrony ágybetétek, művészi festmények, szentképek és mindenféle ingóságok. Heti vagy havi részletfizetésre is adunk: férfi és női ruhákat, ruhaszöveteket, vásznakat, függönyöket, futószőnyegeket asztalokat, egész és fél hálóka, magános ágyakat, összecusukható vaságyakat, asztal- és tornyospórokat, szőnyegporolálólványokat, rokat, szőnyegporolálólványokat, varrógépeket, egy lóra való lószerszámot, inga-, fali- és ébresztő-órákat, gyermekkoscsikat, gyermek ágyakat, Schöberágyakat, tükrövegeket, tükröket, mosdókat és mindenféle ingóságokat. A világhírű amerikai Underwood írógépek Debrecenben kizárólag az Ingóság közvetítőnél rendelhetők meg részletfizetésre is.

Feladta szerkesztő: PÁLFI JÓZSEF
Gedja a T. H. könyv- és lapkiadó vállalat

nyomatott a Tiszántúli Hírnap a-és nyomdájában.

NYILT-TER.*

Bőrfregoli Tegdes szabónál. heti és havi részletfizetés mellett. Péterfia-utca 42.

Mindenféle butorokat !!

ajtókat, befelénylő és ki-benyiló ablakokat, gyermek sportkoscsikat stb. mélyen leszállított gyárláron raktáron tartok. — Megrendeléseket igen jutányos árban és előnyös fizetési feltételek mellett vállalok Jancsó Kálmán asztalos-áru-gyára Debrecen, Simonyi-ut-Barczy-u. 3. Telefon 10-35.

Szent Anna puszta mellett Szarvashegyen termelt urasági faiborok literenként 12 ezer koronáért kapható NAGY JÓZSEF „Debreczenfalva” vendéglőjében, Rákóczi-u. 3.

Ha tudni akarja

mi sors vár önre hivatásában, szerelmében, vagyonában az 1925-ik évben, mi ingyen

küldünk Önnek kimerítő asztrológiai leírást, Nem jóslási szédelés! Természettudományi megalapítások! Számtalan köszönő irat! Irjon azonnal születése napjainak megjelölésével a következő címre: Neukultur-Verlag Berlin W. 9. Kívágandó! Adja tovább! (A lapra hivatkozni, mert csak úgy díjtalan.)

Sovány sertéseknek NAGYTÉNYBEN való hizlalására közvetítéssel 80 percentet fölvisít és az összes takarmányt eligezi a MAGYAR SERTÉS-HIZLALÓ és HUSIPARI Részvénytársaság. Ferenfvárosi berakásra 90 percentet folyósítók kamatmentesen. Bővebb felvilágosítást debreceni irodám ad. — Bika-szálló, fél emelet. BARANYI, sertés és marha bizományos. Telefon 11-71

Mindenféle okiratot bármilyen idegen nyelvről magyar nyelvre vagy magyar nyelvről, bármilyen idegen nyelvre lefordítat és hitelesítet. Külföldi, vagy a megszállott gépiró és mérlegetekről okmányokat beszerezet a Nagy Lajos sói irodája, Veres utca 9. — Csak a délelőtti órákban!

Legs ebb — Legelőbb — Legjobb
FERFIRUHA SZOVETEK
csak
Feldhelm Dezsőnél (Piac-utca 67.) szerezhetők be.

Faszén, mész, gipsz cement, tüzifa

és minden építkezési és tüzelő anyagok legjobb minőségben, olcsó árban kapható SCHIFFMANNAL, Pestl-u. 3. Telefon 852.

Poloskát
svábbogarat, tücsköt, 24 órán belül mindenki kiüríthatja aszabadalmazott jelregirtóval. Olcsó árban kapható STERN testékiüzletében, PIAC-U. 11. Bikkavat szemben. Garantált minőségű palány és cégerítő állandóan nagy rak!

Butor
kizárólag jó minőségben részletre is kapható Weinstock Herrik és Apolló butorüzlet, Miklós-u. 2.

Legszebb ebédlők, — hálók, uriszobák, tőr, gobien garnitúrák leszállított árban kaphatók SZANTONAL, SZINHAZI-ATJARO

WELLS NAGY VILÁG TORTENETE
MAGYARUL

1000 száz illusztrációval, térkép- és grafikonmellettel A ma legjelentősebb írói alkotása, történelem a XX. század szémszögéből nézve a XX. század embere számára. Világsiker. Az angol és német kiadás 4 millió példányban kelt el. A lexikon-aiaku, 640 oldalas, egész vásonkötésű könyv ára 665.000 korona Előzetes megrendelés esetén csak 441.000 K, mely összeg május hótól kezdődőleg havi 63.000 K-as részletekben törleszthető.

Előfizetéseket elfogad bármely könyvkereskedés vagy a kiadó (Budapest, VII. kerület, Ilka ucca 31. szám.)

Kérjen ismertetőt! GENIUS KIADAS

Apró hirdetések

Négy lapban olvassák az On apróhirdetését, melyet 8000 koronáért felad a Debreczen, Debreczeni Független Újság, Hajdúföld vagy Tiszántúli Hírlap kiadóhivatalában vagy a Hegedűs és Sándor R. T. (Piac-u. 34.) vagy az Aczél Henrik (Piac-u. 24.) könyvesboltjának pénztáránál. Alkalmi apróhirdetés 10 szögig 8000 korona, minden további szó 800 korona — Vastagbetűvel szedett apróhirdetés, levelezés és kereskedelmi apróhirdetés díja duplán számítatik

Apróhirdetésekre felvilágosítást a 7-88. számú telefonon ad a kiadóhivatal

AJÁNLAT

Építők figyelmébe. Tisztelettel értesítjük az építendő közönséget, hogy az „Első Debreceni Építőipari Szövetkezet” törv. székileg bej. cég megalakult. Elvállal az építkezéshez tartozó minden néven nevezendő munkálatok tervezését, felépítését teljes befejezésig, épület javítását, jókarban tartását, műkövek és műkőmunkák elkészítését mérsékelt árak mellett egy helyben mint vidéken. Kandia-u. 4B. szám bent az udvarban. Telefon: 7-41. — Meghívásra elmegyünk. 251

Márványozások, cementlapok, betonszárak, sírkövek minden fajta építési anyagok legolcsóbban beszerezhetők Debreceni Működgyárnál. Fűrdő-u. 2. — Telefon 10-93. 389

Tűzifa vagontételben és aprítva legolcsóbban beszerezhető Erdélyi Tűzifabehozatalnál. Fűrdő-u. 2. Telefon 10-93. 389

Jóminőségű téglák és cserép Tóth és Sebestyén építészek ígnyagvárából kapható legolcsóbban. Megbízott Betus József Zöldfa-u. 8. sz. 375

Fajborok leszállított áron liter és hordótételben, Arany János-u. 30 H270

Mosni vasalni uri házhoz elmegynek Nagyné, Piac-u. 10. II. em. F207

Király kávéi mégis a legjobbak, aromás zamatos, a vevő előtt pörköltve, meleg állapotban kapható. — Dögenfeld-tér 11. 371

Új kenyér lerakat Sámsoni-u. 1. sz. Elsőrangú házikenyér minden nap kapható. F204

Háló, ebédlők, konyha berendezések, nyug ágyak, gyermek kocsik, vas butorok, mélyen leszállított árban beszerezhetők. Penyves butorárúház, Kistemplombazár. 377

Rikkancsok
magas fizetéssel
felvételnek lapunk kiadóhivatalában

LAKÁS, ÜZLET
Fiatal pár egy szoba-konyhás lakást keres. Ajánlatokat „Békebeli lakás” címén a Debreczen kiadóhivatalában kérek.
Két tanulót anyai gondozással teljes ellátásra elfogadok zongora használatl. Csapó-u. 60.
Piac központban hölgyfodrászat, 4 helyiség lakható is, üzem, rendelő céljaira átadó. Fodrászathoz szaktudás nem szükséges, vezetésre kitanított. Piac-utca 77. F197
Budapesti 3 szobás Váci-u. I. emeleti modern lakásomat elcserelem debreceni hasonlóval. Címem: Tóth Ferenc Debreczen Simonffy. 1-c. Vívóklub 372

Egy-két izraelita iskolai tanuló a jövő tanévre ellátást kaphat, — Hatvan-u. 36. keresztépület.

Butorozott szoba kiadó augusztus 15-re. — Bessenyei és Kerekes-féle Csenedéj eladó. Piac-utca 77. F198

Szoba, konyha kiadó. esetleg butorozva nyaralásra is. Domokos-utca 16. F192

Egyszobás lakásomat elcserelem 2 szobással, ráfizetéssel. Beresényi-u. 26. 2 ajtó. 354

Egy szoba konyhás lakás lelépés-el augusztus 1-re siadó, Böszörményi-u. 12. sz. 380

Teljes ellátás keres fiatal házaspár butorozott szobát intelligens családnál. Cím a kiadóban. F214

Különbejárta két egymásbanyiló utcai butorozott szoba teljesellátással azonnal kiadó Varga-u. 24. 374

A központban levő nagyobb üzlethelyiséget a textil szakma kivételével 3. esetleg 6 évre kiadó. Cím Altman Simon Hajdúhözörmeny. H188

Magyar szobák üzlethez keresek egy középkori társat, ki mesterségét érti és együtt az üzletet is vezeti. Cím özy Molnár Józsefné Ujfehértó. 375

Trodának központban keresek két szobát. Lelépést adok. Cím Tiszántulinál. 378

Elcserelem 1 szobás modern lakásomat hasonlóval Piac közelében. Csapó-u. 70. 376

Különbejárta butorozott szoba azonnal vagy augusztus 1-re kiadó. Kálvin-tér 5. sz. alatt. 374

3-4 szobás modern lakás fürdőszobával, lelépéssel kerestetik. Cím a kiadóban. F199

Különbejárta butorozott szoba kiadó Hatvan-u. 70 F200

Két szoba előszobával kiadó orvosi rendelőknek. Szülészeti klinika mellett, külön bejárat. Szentanna-u. 64. d. u. 1-4-ig nézhető. F217

ÁLLÁST KAP

Házikisasszonynak keresek fiatal intelligens urileányt mielőbbi belépésre. — Ajánlatokat özy. Tunyogi Szücs Kálmán Berettyószentmárton címre küldendők. H181

Könyvelő, ki számlázásban is gyakorlattal bír, augusztus 1-ére felvétetik. Berger üvegkereskedése, Piac-utca 66. F190

Pénztárnoknőt, jártast azonnal fel vesz Mayer Manó, Simonffy-u. 1. F205

Főpincér vagy percentes óvadékkal felvétetik, emet a kiadóban leadni. F206

Csapos fiu felvétetik a Royal Sörházba. F208

Fiatal fiu kifutónak felvétetik Fazekas Sepesség-u. 43. 283

Borbélysegéd, jó munkás azonnalra felvétetik Kraft Csapó-u. 97. H185

Jó eséplésre 6. vagy nagyobb gényt keresek azonnalra. Alsó János, Károly Ferenc József-u. 52. H184

Tanulót keres felvételre Király fűszerkereskedése Dögenfeld-tér 11. sz. 373.

Bebizható bejárónőt felveszek Piac-u. 58. I. em. 3. 382

Kisigényű, megbízható asszony, főzni tudó mindenesnek felvétetik 2 személyhez, Springer, Piac-u. 38. H187

KERESLET

Irógépet jó karban levőtnagy látható rendszerűt vennék. Ajánlatok ármegjelöléssel Irógép jellegre a kiadóba kéretnek. F209

Veszekek szőlőt vagy gyümölcsöt 35-40 millió értékben bárhol. Maruzsán János, Kut-u. 104. F210

Okleveles gazda, ny. intéző, 46 éves kitűnő bizonyítványokkal, megfelelő állást keres. Szives megkeresést Szerény igények jellegre Hajdúföldhöz kérek. H183

Sürgősen kerestetik egy gépész, cséplő kezeléshez. értekezni lehet Kis Bálint Hajdudorog. F216

Barackot, érettet, bármily mennyiségben, mászóját kétfélszáz ezer kilónként 2000 koronájával átvesz Debreczen város központi szeszfőzdéje. Külsővásártér 19. F191

Feszmerőket, Delegyűjtőket gyárt javít. Basch mágnesek összes tartozékai gyári árban beszerezhetők **FOLDVARI** Debreczen I. Elektrotechnikai gyárában, Széchenyi utca 55. szám. — Telefon 1681

Belvárosban beköltözhető családi házat megvetelre keresek dr. Molnár Béla Balmazújváros. 351

Strafszékér egy lóra, könnyű jó állapotban kerestetik. Hungária, Hunyadi-u. 1. F211

Takaréktűzhely, berakott, vendéglőknek és kávéháznak igen alkalmas eladó, Szentanna-u. 25. emelet. F213

Arany ezüstöt, briliánsat, zálogcédulát legmagasabb árban veszek **STEINER MIHÁLY** Hatvan-u. 7. I. em

ELADAS

Egy 2 tonnás, gyorsjáratu, üzem képes Mercedes teher autó eladó. Deák Ferenc-utca 13., sóraktár. H177

Eladó Vendég-u. 74. sz. ház. Három szoba, konyha, kamara, csatorna. 1 szoba beköltözhető. Harminehatmillió. H182

Nyugalmasított plébános bérbe vagy megvételre házat keres. Ajánlatokat Plébánia Ujfehértó. H161

Eladó ház, forgalmas utcában, jól bevezetett vegyeskereskedéssel, beköltözhető szoba konyhás lakással, azonkívül egy szoba, konyha, fűskamara, kövezett kut, veteményes kert termő gyümölcsfákkal. Olesón megvehető. Csapókeret, Kinizsi-u.24. F216

„Korona” vendéglő
kimérésében, kihordásra egy liter fajbor 12,000 kor.
25 liter vélelnél literenként 11,000 K.
Cséplés alkalmára elsőrangú 38% pálinka és rum 31,000 korona literé. —

Gyönyörű új tavaszi kabát elegáns ruhák, cipők, lenvászon, női ingek és sok más női ruhaneműek eladók. Vörösmarty 10. F199

Egy fodrász üzlet berendezés teljes felszereléssel, üzlethelyiséggel együtt török fajtágalombok és bécsikék nyulak eladók. Cím a kiadóban. **Vendéglő felszereléshez ellenőrző** pénztár és pincefelszerelés eladó. Vár-u. 11. F201

Eladó férfiruhák, cipők, női hosszú gallér sötétkék helyem, divatos ruha új svetterek, Batthyányi 13. emelet. iroda. F202

Kis családi ház, melyben kétszoba, konyha mellékhelyiségek azonnal elfoglalhatók, dísznő és baromfi tartásra alkalmas udvarral eladó a város belterületén. Felvilágosítást ad a Debreceni Független Újság kiadóhivatala. F203

Modern ebédlő fekete, nagy, használatlan. 24 személyes eladó. Megnézhető Szentanna-u. 64. d. u. 1-4-ig. F218

Arads tenyész kancák, kettő darab hat-hét évesek, gyönyörű csikókkal. Mindenre használhatók. Szép fekete félfedeles hintó egy és két lóra eladó Szentanna 64. d. u. 1-4-ig. F219

Szoba, konyha, kamara, keves butorral eladó és azonnal elfoglalható. Lónyai-utca 16. Homokkert, Értekezni hétfőn, kedden. 379

Boros hordók taposó és káposztás kádak u. j. és használt minden nagyságban állandóan kapható, **Javítást** gyorsan és iu. **Báró Györfly** hordókban készítek. Nap-utca 4. — Telefon 12-83.

Boros hordók taposó és káposztás kádak u. j. és használt minden nagyságban állandóan kapható, **Javítást** gyorsan és iu. **Báró Györfly** hordókban készítek. Nap-utca 4. — Telefon 12-83.

VEGYES

Fehér és színes filekalapok olcsón szerezték be Matta Anna, Csemete utca 10. 194

Barack és ringlót állandóan kapható Sesztina-u. 4., közvetlen kisállomás mellett. H111

Gyorsírás tanítását vállalja szakember biztos eredménnyel. Cím a kiadóban. 349

Könyvtelit tanít biztos eredmény nyel szakember. Cím a kiadóban. 330

Intelligens zsidó család elvállalja teljes ellátásra feltétlen uri család gyermekét. Cím: Független Újságban. F193

4-es gőzgarnitúra cséplést váltalok. 900-as Hoffer cséplő eladó 22 millióért. Pataky, Erzsébet-u. 22.

Cséplést vállalok magánjáró gémpre, azonnal szállítható. Erzsébet-utca 20. H176

Középiskolai tanulókat teljes ellátásra különszobába zongora használatl elfogad Pappné Csapó-u. 60. H195

Üzlet helyiség forgalmas helyen kiadó augusztus 1-re. Cím a kiadóban. 384

3 perc alatt hajmosás legújabb páris módszer szerint, villanyszírítás mellőzve. — Henné hajfés. **Ramminger** hölgyfodrásznál Varga-utca 1. (10-20-10)

Elcserelem Bethlen-utca 22. sz. alatt levő 1 szobás, konyhás lakásomat mellékhelyiségekkel együtt központban vagy központ közelében hasonlóval, esetleg ráfizetéssel 2 szobás lakással. Tóth Zsuzsanna. 385

Egy szoba, konyha, spejzből álló lakás villanyvilágítással teljes berendezéssel sürgősen átadó. Teleki-utca 17. szm. eeRgvó-éjAA Aüdegyütt ij---j-sm

Új órás üzlet Debreczeni István Péterfia-utca 8. — javításokat vállalok

Földbérlet

Bérbeadó 6000 négyszög föl!

Károly Ferencz József-ut 58. szám alatt. —

A bérösszeg megjelölésével ellátott ajánlatok

Déry Emil, Budapest Tökölly-ut 8. szám. alá in ézendők

Weisz Ferencz asztalosmester
Fűlő-u. 4. bejárat közelében a Margit-fürdő után.
Ésítit elsőrendű műbutorokat egyszerű butorokat, ívelő és ívelőszerszámokat, épület asztalos munkákat. — Telefon 10-89.

Működéses ingatlan